

TUUNATAAN TAMPERE VIHREÄKSI

Vihreiden toiminta perustuu ekologisiin arvoihin, oikeudenmukaisuuteen, yhdenvertaisuuteen sekä avoimeen demokratiaan. Vihreä Tampere on kestävän kehityksen kärkikaupunki maailmassa. Ilmastonmuutoksen torjunta on koko kaupungin yhteinen asia.

Vihreä Tampere on esteetön kaupunki, jossa palvelut järjestetään asukkaita kuunnellen ja valinnanvapautta arvostaen. Vihreä Tampere on iloinen, reilu ja suvaitsevainen yhteisö, jossa erilaiset kulttuurit kohtaavat.

Vihreä Tampere kuuntelee asukkaitaan ja sen päätöksenteko on avointa. Tämä ohjelma kertoo, mitä tapahtuu, kun vihreät voittavat lokakuun kunnallisvaaleissa.

Tampere nousee kestävän kehityksen kärkeen

1. Kaupungin toiminta perustuu kestävän kehityksen arvoihin: ekologiseen, sosiaaliseen, taloudelliseen ja kulttuuriseen kestävyteen ja vastuullisuuteen.
2. Ilmastonmuutoksen torjunta on valtuustokauden tärkein ympäristötavoite. Tampereen tulee vähentää 30 prosenttia kasvihuonekaasupäästöjä ja nostaa uusiutuvan energian osuus 30 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä. Vähähiilistä Tamperetta edistämään kootaan yritykset, järjestöt, yliopistot ja muut alueen keskeiset toimijat.
3. Talouden vakaudesta pidetään huolta. Rahat kaupunkia kehittäviin investointeihin ja riittäviin palveluihin haetaan huolellisella suunnittelulla, yrittäjiä ja uusia työpaikkoja luovalla elinkeinopolitiikalla, säästäväisyydellä sekä oivaltavilla ratkaisuilla.
4. Tampere on vastuullinen työnantaja. Kaupunki vakinaistaa pätkätyösuhteita ja joustaa työntekijöiden elämäntilanteiden mukaan.
5. Seudullista yhteistyötä tiivistetään. Maankäytön suunnittelu, joukkoliikenne ja asunto- ja elinkeinopolitiikka hoidetaan seudullisesti. Tehdään seudullinen yleiskaava ja perustetaan seudullinen joukkoliikennelautakunta. Seudullista yhteistyötä tehdään myös ilmastonmuutoksen torjumisessa.
6. Kaupunki ryhtyy aktiivisesti ehkäisemään jätteen syntymistä. Jätteen määrä asukasta kohti käännetään laskuun ja maatuvan jätteen vieminen kaatopaikoille lopetetaan.
7. Kouluissa tarjotaan vähintään kerran viikossa laadukasta ja täyttävää kasvisruokaa kaikille koululaisille.
8. Kaupungin hankintoja kilpailutettaessa kriteereissä suositaan reilua kauppaa, luomua, energiatehokkuutta ja ympäristöystävällisyyttä.
9. Kaupungin tietoteknisissä ratkaisuissa siirrytään teknisten edellytysten salliessa avoimen lähdekoodin ohjelmiin.

Kevyt ja joukkoliikenne pannaan kuntoon

1. Lisätään joukkoliikenteen rahoitusta tavoitteena matkustajamäärien kasvu ja yksityisautoilun vähentäminen. Joukkoliikenteen tuki painotetaan reitistön parantamiseen ja matka-aikojen nopeuttamiseen. Näin joukkoliikenteestä tulee houkuttelevampi vaihtoehto.
2. Bussiliikenteen palvelutasoa nostetaan reippaasti. Lisätään ruuhka-aikojen vuoroja niin, että kaikilla runkolinjoilla vuoroväli on vähintään 10 minuuttia. Poikittaisliikennettä lisätään työ- ja koulumatkaliikennettä varten ja bussien kulkua nopeutetaan joukkoliikennekaistojen ja liikennevaloetuuksien avulla.
3. Lippujen hintoja lasketaan viikonloppuisin ja ruuhka-aikojen ulkopuolella ja nuorisoalennus laajennetaan 24-vuotiaisiin. Opiskelija-alennus ulotetaan koskemaan myös niitä täysipäiväisiä opiskelijoita, joiden opintotukikaudet on käytetty. Busseihin asennetaan matkustajille avoin langaton verkko ja pysäkinäytöissä näkyvät kaikkien bussien todelliset saapumisajat.
4. Otetaan käyttöön ympäristöystävällisempiä onnikoita, esim. hybridi- ja kaasubusseja.
5. Aloitetaan valmistelut Tampereen seudun lähijoukkoliikenteen käynnistämiseksi. Tavoitteena on, että junat kulkevat valtuustokauden loppuun mennessä.
6. Rakennetaan Tampereelle raitiolinjasto vaiheittain: Vuoreksesta Hervannan kautta keskustaan vuoteen 2015 mennessä ja edelleen Lentävänniemeeseen vuoteen 2020 mennessä. Valtion tulee osallistua raitiotieinfrastruktuurin rakentamiseen. Kustannuksia katetaan myös kaavoittamalla raideliikenteen pysäkkien ympäristöön asuntoja ja liiketiloja.
7. Kävelykeskustaa kehitetään laajemmaksi ja viihtyisämmäksi ja parannetaan kevyen liikenteen yhteyksiä lähiöihin. Hämeenkatu muutetaan kevyt- ja joukkoliikennekaduksi P-Hämpin valmistuttua ja Hämeenkadulle ja Itsenäisyydenkadulle tehdään pysyvät pyörätiet. Tullin aluetta kehitetään jalankulkijaystävälliseksi kaupunginosaksi. Kaupakortteleita yhdistetään sisäkävelykaduilla.
8. Kaupungista tehdään esteetön liikkua. Rotvallien reunakiviä madalletaan pyöräteillä ja korotetaan bussipysäkit niin, että bussiin ja siitä pois pääsee helposti.
9. Palvelubussien linjoja ja vuoroja lisätään. Vammaispalvelu- ja sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut toimivat käyttäjien tarpeiden mukaan.
10. Keskustaan hankitaan esimerkiksi joukkoliikennelipulla käytettäviä kaupunkipyöriä.
11. Ruuhkamaksujen käyttöönotto selvitetään.
12. Toteutetaan netissä ja matkapuhelimilla toimiva kevyen liikenteen reittiopas.
13. Perustetaan Tampereelle autojen yhteiskäyttöpalvelu yhteistyössä yksityisen sektorin kanssa.

Ekologisia ja yhteisöllisiä asuinalueita rakennetaan

1. Tavoitteena on tiivis ja turvallinen kaupunki, jossa on mahdollista kohdata muita ihmisiä ja elää myös ilman autoa.
2. Kaikille tamperelaisille turvataan asunto vaalikauden loppuun mennessä.

3. Kaikki kaupungin oma rakentaminen on matalaenergiarakentamista ja kaavoituksen ja rakennustapaohjeiden avulla myös muuta rakentamista ohjataan matalaenergisiksi.
4. Kantakaupungin täydennysrakentamista jatketaan tiivistämällä yhdyskuntarakennetta radanvarsilla ja muuttamalla varasto- ja teollisuusalueita asuntoalueiksi. Nykyiset viheralueet säilytetään. Uusia asuntoalueita suunnitellaan esimerkiksi Nekalan varastoalueelle ja junaradan varrelle Messukylään ja Hankkioon.
5. Keskustaan saadaan lisää asuntoja ja työtiloja mm. ullakkorakentamisella ja korottamalla rakennuksia siellä, missä se on kaupunkikuvallisesti mahdollista. Ratapihan siirtoa etelämmäksi ja keskusjätevedenpuhdistamoa edistetään aktiivisesti ja näin vapautuvat alueet otetaan aikanaan asumiseen, virkistysalueiksi ja liiketiloiksi.
6. Vanhoja lähiöitä kohennetaan perusparannus- ja energiansäästöremonteilla. Lähiöiden keskustoja uudistetaan kaupunkimaisiksi rakentamalla sinne asuintaloja, joissa on kivijalkakauppoja.
7. Asuntojen ja asuinalueiden esteettömyys huomioidaan niin vanhojen rakennusten korjaamisessa kuin uudisrakentamisessakin. Kaupunki tukee aktiivisesti hissien rakentamista vanhoihin taloihin.
8. Ympäristötaide otetaan osaksi uusien asuinalueiden suunnittelua ja uudis- ja korjausrakentamista.
9. Kehitetään asukkaiden kanssa yhteistyössä asumisen vaihtoehtoja, kuten yhteisöllisiä asuntoalueita, tiivistä ja matalaa puurakentamista sekä työpaikkojen ja asumisen yhdistämistä. Nostetaan rakentamisen arkkitehtonista tasoa toteuttamalla Arkkitehtuuriohjelman tavoitteita.
10. Nurmi-Sorila suunnitellaan ekologisin periaattein. Sinne nousee pohjoismaiden suurin passiivitaloasuinalue, joka on ilmastopäästöjen kannalta hiilineutraali. Alueelle toteutetaan raideliikenneyhteys. Haja-asutusalueille rakennettaessa edellytetään ravinteiden paikallista kierrätystä.
11. Uusia luonnonsuojelualueita perustetaan. Rannat jätetään yhteisiksi virkistysalueiksi. Hervantajärven rantoja ei kaavoiteta rakentamiseen. Pispalan uudessa asemakaavassa suojellaan arvokas rakennuskanta. Uudisrakentaminen sopeutetaan vanhaan miljööseen.
12. Monitoimihallille tulee etsiä jokin muu paikka kuin Sorsapuiston kenttä. Kaupunginosien hiekkakenttiä muutetaan nurmikentiksi ja tekonurmia ja tekojäitä rakennetaan eri puolille kaupunkia liikunnan harrastajien tarpeisiin.
13. Iidesjärven rantaan perustetaan virkistyspuisto, jossa on maauimala ja viheralueita peleihin ja höntsäilyyn. Puiston suunnittelu ja toteutus tehdään alueen luontoarvoja kunnioittaen.
14. Tampereelle perustetaan kansallinen kaupunkipuisto, joka ulottuu Pyynikiltä Tammerkosken rantoja pitkin Näsijärven rantaan ja Kauppiin. Puistoon suunnitellaan veistosreitti.
15. Yhdistetään Pyynikki puistojen ja virkistysalueiden ketjulla Tampereen eteläpuolisiin metsiin. Alueelle tehdään hoidettu ulkoilureitti.

Tampere oppii, osaa ja yrittää

1. Ympäristöliiketoiminnasta tehdään Tampereen uusi osaamisalue. Kaupunki tukee ilmastonmuutosta ehkäisevien teknologioiden kehittämistä.

2. Tampere hyödyntää aktiivisesti tulevaisuustietoa ja tutkimusta elinkeinostrategiassaan.
3. Tampereelle perustetaan luonnontieteiden, matematiikan ja ympäristötiedon tiedepuisto.
4. Onkiniemeen perustetaan luovien alojen keskus, jossa on tiloja kulttuuri- ja media-alojen ammattilaisille ja harrastajille sekä bändikämppeä.
5. Tampereen seudulle perustetaan sosiaalisten yritysten ja osuuskuntien osaamiskeskus.

Kulttuuri sykkii kaikkialla

1. Kirjastojen palvelutasosta ja kirjastoverkoston kattavuudesta pidetään huolta.
2. Kaupunginkirjaston lukusali siirretään Metsoon ja siitä tehdään mediakirjasto, joka on auki kaikkina viikonpäivinä. Metso on auki myös sunnuntaisin.
3. Pieniä teatteri-, tanssi- ja sirkusryhmiä ja uusia kaupunkikulttuurin muotoja tuetaan entistä enemmän. Eri taiteen alueilla toimivia kannustetaan innovatiivisiin yhteisproduktioihin.
4. Koulut toimivat iltaisin ja viikonloppuisin nuoriso- ja harrastustiloina.
5. Muumimuseosta kehitetään Tove Janssonin hengessä Tukholman Junibackenin tapainen lastenmaailma.
6. Keskustorin maanpäällisen pysäköintialueen tilalle rakennetaan kansainvälisen arkkitehtikilpailun tuloksena tamperelaisten uusi olohuone, epäkaupallinen kohtauspaikka.
7. Kaupunkilaisten käyttöön annetaan tiloja omaehtoisten toimintakeskusten perustamiseksi.
8. Kaupungin puistoille kehitetään nykyistä omaleimaisempia ilmeitä.
9. Prosenttiperiaatteen mukaisesti kaupungin julkisessa rakentamisessa osoitetaan 1% rakennuksen budjetista taidehankintoihin.

Ikääntyvät ovat oman elämänsä asiantuntijoita

1. Ikäihmisten tulee saada päättää asumisestaan, terveydenhoidostaan, kulttuuristaan ja liikunnastaan.
2. Kotona asumista tuetaan kehittämällä kattava palveluseteli ikäihmisten kotipalveluihin. Palvelusetelillä ikäihminen voi hankkia haluamiltaan tahoilta esim. siivousta, ateria- ja kuljetuspalveluja tai terveydenhoitopalveluja. Kaikkia kotipalveluja välitetään samasta osoitteesta.
3. Koukkuniemen laajentamisen sijasta muodostetaan pieniä asuinyhteisöjä ikäihmisille eri puolille kaupunkia.
4. Palveluja kilpailutettaessa huomioidaan aina asiakasnäkökulma ja turvataan pienten yritysten ja järjestöjen toimintamahdollisuudet.
5. Omaishoidon tukea maksetaan kaikille tarvitseville ja taataan omaishoitajien lomat riittäväillä sijaispaikoilla. Omaishoidon tuen kriteerejä väljennetään ja muutetaan joustavammiksi. Osittaisella omaishoidontuella ja työelämän joustoilla myös osa-aikainen omaishoitajuus mahdollistuu.

6. Uusia hoivapalvelumalleja selvitetään laitoshoidon, palveluasumisen ja omaishoidon välimaastoon ja tukipalveluiksi. Perhehoito otetaan osaksi palveluvalikkoa.
7. Geriatria osaamista lisätään perusterveydenhuollossa ja ikääntyvien masennuksen ehkäisemiseen kiinnitetään erityistä huomiota.
8. Ikäihmisten palveluissa on kiinnitettävä huomiota vähemmistöihin, esimerkiksi seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin, kuuluvien kaupunkilaisten asemaan.

Tampere on lasten kaupunki

1. Lasten kotihoidon tuen Tampere-lisällä varmistetaan alle kolmevuotiaille lapsille mahdollisuus kotihoitoon. Hoitajana voi toimia perheenjäsen tai isovanhempi.
2. Pidetään huoli siitä, että kaikilla asuinalueilla on tarpeeksi lähellä viihtyisiä leikkipuistoja ja muita virkistysalueita. Leikkipuistoihin rakennetaan kevyet sisätilat, joissa lapset ja vanhemmat voivat vaihtaa vaatteita, syödä välipalaa tai pitää sadetta.
3. Hyvinvointineuvolat laajennetaan koko kaupunkiin.
4. Päiväkotien ryhmäkokoja lasketaan eikä peruskoulujen ryhmäkokoja nosteta.
5. Päivähoito joustaa lasten tarpeiden mukaan. Hoitopäivän pituuden ja kuukausittaisten sopimuspäivien tulee mukautua perheiden tarpeisiin.
6. Koulujen oppilashuoltohenkilöstöä (psykologit, koulukuraattorit, terveydenhoitajat ja lääkärit) ja opinto-ohjaajia lisätään vähintään valtakunnallisten suositusten mukaiseksi.
7. Koulunkäyntiavustajat vakinaistetaan ympärivuotiseen työsuhteeseen.
8. Opetus- ja nuorisotoimissa on kiinnitettävä erityistä huomiota syrjäytymisuhan alla elävien lasten sekä nuorten selviytymiseen.
9. Harrastava iltapäivä -toimintamalli laajennetaan koko kaupunkiin.
10. Keskustassa toimii nuorisokahvila yhteistyössä nuorten yrittäjien kanssa.

Uusi sanonta syntyy: terve kuin tamperelainen!

1. Omalääkäripalvelut tuotetaan pääosin kaupungin omana tuotantona lähipalveluna. Hoitotakuuta toteutetaan ostamalla palveluja monipuolisesti niin julkisilta kuin yksityisiltä lääkäriasemilta. Hammaslääkärijonot puretaan esimerkiksi palveluseteleillä.
2. Terveyden ylläpitämistä kannustetaan pitämällä huolta, että ennaltaehkäisevä terveydenhoito on kattavaa.
3. Lähiliikuntapaikoista pidetään hyvää huolta. Kevyen liikenteen reitit ovat kunnossa. Kaupungin henkilöstöä palkitaan liikunnan harrastuksesta ja muusta terveyden ylläpitämisestä terveysbonuksilla ja liikuntaseteleillä.
4. Mielenterveystyöhön panostetaan ja avopalveluja parannetaan. Perustetaan ympärivuorokautinen mielenterveyspäivystys. Hoitotakuu koskee myös mielenterveyden hoitoa.

5. Alkoholi- ja huumeriippuvaisten avo- ja laitoshoitopaikkoja hankitaan tarvetta vastaavasti.
6. Vammaisten henkilökohtaisten avustajien määrää lisätään.
7. Toimeentulotukipäätöksen saa alle viidessä arkipäivässä.
8. Kaupunki ryhtyy aktiivisempiin toimenpiteisiin lähisuhdeväkivallan ehkäisemiseksi. Tavoite sisällytetään Tampereen kestäväen kehityksen kriteereihin.

Demokratia lisääntyy

1. Asukkaiden ääntä kuullaan nykyistä paremmin palveluja kehitettäessä. Asukasfoorumit perustetaan kaikkiin kaupunginosiin ja niitä kehitetään kohti kaupunginosavaltuustomallia. Asukasfoorumit osallistuvat aidosti alueen palvelujen ja kaavoituksen suunnitteluun.
2. Pormestari valitaan suoralla kansanvaalilla vuonna 2012.
3. Kunnallisia kansanäänestyksiä järjestetään tärkeistä periaatteellisista kysymyksistä.
4. Kansalaisvaikuttaminen internetin välityksellä tehdään helpommaksi.
5. Palvelut järjestetään yhä enemmän seudullisesti asukkaiden tarpeiden mukaan. Seudulliset päätöksentekuelimet tehdään läpinäkyviksi ja niiden jäsenet valitaan demokraattisesti.
6. Tehdään selvitys Tampereen seudun kuntaliitoksesta. Uuden Tampereen perustaminen ratkaistaan seudullisella kansanäänestyksellä. Jos kuntalaiset haluavat kuntien pysyvän itsenäisinä, perustetaan yleisillä vaaleilla valittava seutuhallinto.
7. Energia- ja vesihuollon palveluja kehitetään kaupungin omistuksessa.
8. Kaupunki tukee epäkaupallisia paikallisia joukkoviestimiä kansalaiskeskustelun ja asiatiedonvälityksen vilkastamiseksi.

Monenlaisuus on vahvuus

1. Tampereen kaupunki on monimuotoisena luova, yhdenvertainen ja menestyvä. Kaupunki laatii yhdenvertaisuussuunnitelman.
2. Vähemmistöjen oikeuksia puolustetaan ja osallistumista kunnan toimintaan tuetaan.
3. Kaupunki tukee maahanmuuttajien suomen kielen opintoja.
4. Tampereen kaupunki toimii esimerkkinä maahanmuuttajataustaisten työllistämisessä nostamalla heidän osuutensa työntekijöistä vastaamaan vähintään maahanmuuttajataustaisten tamperelaisten väestöpohjaa eli ainakin 3%:iin.
5. Kotouttamisella ehkäistään sekä sosiaalista että taloudellista syrjäytymistä. Kansainvälisyydestä tulee osa tamperelaisuutta. Tampereelle perustetaan kansainvälinen koulu.